

بسمه تعالی

وزارت جهاد کشاورزی
معاونت تولیدات گیاهی
دفتر طرح زیتون

دستورالعمل پیوند سرشاخه کاری درختان زیتون

هدف اصلی پیوند در درختان زیتون اصلاح شاخساره در جهت استفاده از ارقام سازگار منطقه می باشد که این عمل اصطلاحاً "سرشاخه کاری" یا "Top Working" نامیده می شود.

1- ویژگیهای پیوندک:

- از ارقام سازگار با شرایط منطقه باشد که علاوه بر اصالت سلامت آنها نیز مورد تایید باشد.
- از ارقام دارای خصوصیات مناسب با باردهی اقتصادی تهیه گردد.
- از نظر سازگاری مشکلی با پایه نداشته باشد.
- از درختانی تهیه گردد که دارای رشد مطلوب و سلامت کامل باشند و کلیه نکات به زراعی و مدیریت باغبانی در آنها رعایت شده باشد.
- از شاخه با قطر حدود 10 میلیمتر (یکساله یا دوساله) تهیه گردد.
- از بخش 2/3 ابتدای شاخه تهیه گردد.
- از شاخه های قسمت فوقانی تاج انتخاب گردد.
- تهیه پیوندک بهتر است همزمان با زمان پیوند یا صبح زود روز پیوند باشد.

2- ویژگیهای پایه:

- درختانی که قرار است به عنوان پایه استفاده شوند می بایست قبل از پیوند خوب آبیاری و تغذیه شوند.

- کنترل و حذف علفهای هرز اطراف درختان پایه برای جلوگیری از رقابت ضروریست. (در مناطقی که هوا در زمان پیوند بیش از حد گرم و خشک است بهتر است حذف علفهای هرز بعد از گرفتن پیوندک انجام شود تا این علفها با تعدیل هوای اطراف محل پیوند باعث افزایش گیرایی و موفقیت پیوند شوند.
- در مواردی که تنه بیش از حد قطور است می بایست برای انجام پیوند بازوهای اصلی بعنوان پایه انتخاب و عملیات پیوند روی آنها انجام گردد.
- در برخی موارد سربرداری و تحریک رشد پاجوشها برای استفاده به عنوان پایه نیز توصیه می گردد.

3- نوع پیوند:

- به طور معمول جهت سرشاخه کاری در زیتون از پیوند پوست(تاجی) و پیوند جوانه (شکمی T) استفاده می شود ولی به دلیل شکسته شدن پیوندک در سالهای بعدی در روش تاجی بهتر است از روش پیوند جوانه (شکمی) استفاده شود. البته این موضوع نیاز به بررسی های بیشتری دارد و بطور کامل مردود نخواهد بود.
- نوع پیوند بطور کلی به موارد زیر بستگی دارد:
  - Û سن درخت.
  - Û قطر شاخه ها و میزان سهولت پوست دهی.
  - Û تجربه عملی و دانش کافی در خصوص پیوند.
  - Û فصل پیوند.

4- زمان پیوند:

- زمان انجام پیوند بیشتر تابع شرایط آب و هوایی است و برای این کار می بایست زمانی انتخاب گردد که پایه و پیوندک در مرحله رشد سریع بوده و اصطلاحاً پوست بدهند.
- بر اساس شرایط محیطی برای انجام پیوند زمان اول اواسط اردیبهشت تا اواخر خرداد(جو درو) و زمان دوم اواسط شهریور تا اواخر مهر می باشد. در مورد پیوند شاخه (تاجی) بهترین زمان نیمه اول اسفندماه می باشد.

5- توصیه های کلی

- در چهار جهت تاج درخت و بالای تنه اصلی عملیات پیوند صورت می گیرد.
- حتی الامکان پیوند در حدود ارتفاع یک متری از سطح زمین اجرا گردد.
- به جهت اینکه حذف همزمان شاخه ها در اطراف درخت و انجام عمل پیوند احتمال آفتاب سوختگی را بالا می برد لذا توصیه می گردد سرشاخه کاری در طی برنامه زمانبندی صورت گیرد. برای جلوگیری از آفتاب سوختگی توصیه می شود تنه اصلی درخت از سطح زمین تا محل اتصال شاخه های اصلی (50 تا 60 سانتی متری) را به وسیله آب آهک یا رنگ سفیدی که به وسیله آب پاک گردد (رنگ پلاستیک)، آغشته کرد.
- مدیریت تغذیه و آبیاری بعد از پیوند به دقت رعایت گردد.
- استفاده از چسب های هرس و یا سموم مسی (اکسی کلرور مس 1 در هزار) روی زخم های هرس و آسیب های ناشی از عملیات زراعی برای جلوگیری از تخم گذاری آفت و نفوذ لاروهای جوان (لاروهای چوبخوارها) به درون پوست.
- محافظت از درخت پس از هرس با آبیاری منظم و کود دهی مناسب جهت جلوگیری از حمله آفت (چوبخوارها).
- جهت پیشگیری از شیوع بیماری ورتیسیلیوم (در مناطق آلوده) ادوات پیوند زنی کاملا ضدعفونی (الکل یا وایتکس) گردد.
- مراقبتهای بعد از گرفتن پیوند بسیار مهم و ضروری بوده و می بایست به نحوی مدیریت شود اولاً بعد از گرفتن پیوند و شروع رشد پیوندک پوشش پلاستیکی باز شود ثانياً سربرداری از بالای محل پیوند با شروع رشد رویشی سریع درخت انجام گردد ثالثاً همزمان با رشد پیوندک نصب قیم و تربیت شاخه های جانبی حاصل از رشد پیوندک به نحو مطلوب اعمال گردد.

دفتر طرح زیتون

آبان 1390